

1 - Vnější strana vlepeného bookletu

o1 Cerečka

Něchuď do nas, něchuď,
mojo potěšeni,
bo hledaš penize,
a u nas jich něni.

Muj tatiček stary,
v Ostravě robuju,
z teho zarobečku
nic něnašporuju.

A matička moji
už mi věno dali,
vlasy jim zbělaly,
niž mě vychovali.

o2 Roztomila starost'

Starala se Hanka
starala se zjara,
kterak se do zimy
o všecko postara.

Přešvarna Haničko,
něstaraj že sobě,
poslechni tej rady,
keru ja dam tobě.

Vem že se mě, Hanko,
sem ja do zarobku,
ty buděš měť chlopka
a ja dobru robku.

A buděm sa starat',
o ten chleb vezdejší,
jak se dva staraju,
idě to lehčejsi.

o3 Tesknice

Všecko dřime, všecko spi,
každy na svym ložu,
čim to je, sam Pan Buh vi,
že ja spať němožu.

Jako by mi v životě
učaroval kdosik,
žadneho nic něboli,
a mě pořad cosik.

Cely svět se raduje,
mi u srdca těžko,
Bože, Bože, čim to je,
že mě všudě teskno.

o4 Pastyrečka

Směju se mi kamaradky
v dědině,
že ja pasu kozulenky
v dolině.

Choť baj se mi ony směju,
něch že tam,
onem až se všeckym synkam
podobam.

05 Někupil

Pod', panenko, na špacir
chodničkem do města,
kupim ti ja prstenek
a srdečko z těsta.

Jak ty tak rad kupuješ,
rybičky do saku,
kup sobě taku hlupu
u vas na jarmaku.

06 Plač, ceřičko

Plač, ceřičko, plač,
něchtělas matičku posluchať.
Radili ti ku dobremu,
zrobila jsi po svojemu,
plač, ceřičko, plač.

Plač, ceřičko, plač,
něchtělas tatička posluchať.
Co tatiček zešporoval,
to Hanysek přetancoval,
plač, ceřičko, plač,
začinaš něskoro lutovať.

Plač, ceřičko, plač,
něchtělas rodiče posluchať.
Darmo volaš Bože, Bože,
včíti ti žaden něpomože!
Plač, ceřičko, plač,
po smrti něskoro vandrovať.

07 Něchci že...

Něchci že, děvicho,
něchci Hanyska,
mušela bys tancovať,
jak un zapiska!

Něchci že, děvicho,
něchci Matěja,
byla by každy rok
u vas naděja!

Něchci že, děvicho,
něchci Frantika,
bo se ti napije
tak jako kryka!

Něchci že, děvicho,
něchci Martina,
bo nosem došahně
až do komina!

Něchci že, děvicho,
něchci Michala,
aby jsi něskoři
nělutovala!

Chci že, Majdalenko,
chci mě sameho,
a ja tobě nědam
slovečka zleho!

08 Maštalička

Příd', Haničko, do maštale,
až kravičky podojíš,
ja koničky nafutruju
a ty mi jich napojíš.

Zašla Hanka do maštale,
na kravky zapoměla,
a včil pláče v humenici,
že tam chodiť neměla.

09 Meluzina

Hučí meluzina,
huži v komině,
že švarna Terezka
Janka němině.

Něhuč, meluzino,
něhuč do světa,
bo nějeden vzpomi
na mlade leta.

Šak v našim komině
hučela jsi tež
cosik takoveho,
a byla to lež.

10 Bezstarostny

Šeju obiličko, šeju,
gořalenka hrdlem leju.
Šak až vymlatim,
to ju zaplatim,
choť baj se mi lude směju.

Kosim obiličko, kosim,
gořalenku v kapše nosim,
šak až vymlatim,
to ju zalpatim,
žid mi počka, jak poprosim.

Mlatim obiličko, mlatim,
co jsem dlužen, všecko
splatim,
a co něstekně,
žid se nězlekně,
šak napřesrok mu to vratim.

11 Žaby

Svatvečerni zvony zvoňu,
v rybniku se žaby hoňu,
jak by měly bal.
Pod rakosem pokuřuje
stary žabak podřimuje,
radši by už spal.

„Cuž něskaj ty žaby maju,
že furt enem vyzvaňau,
už teho mam dosť;
jak se pustim dalej k řece,
dam jim všeckym po paštěce,
jak mam na ně zlost.“

Ale žabak sedi v suchu,
nastavuje ruku k uchu,
šak je žabi syn.
„Ale jeje jeje jeje,“
do fusuv se žabak směje,
„dobře, že to vim!“

Ach ty žaby, naše žaby,
 hlupši ani stare baby,
 to un dobré zna!
 Radily se, jeje jeje,
 kery žabak keru sleje,
 temu šmigrus da.

12 Černe oči

Blízko zamku olša stojí,
 kole ni se každy bojí:
 povědaju lude naši,
 že tam při tej olši straši.

Straši, straši o pulnoci,
 svíťu tam dvě černe oči,
 černe oči v mladéj hlavě
 a červena krev na travě.

Stará olša svědkem byla,
 číja flinta vystřelila,
 jak naměřil sok po soku
 a trefil ho pravě k boku.
 Pravě k boku do srdečka –
 tuž zahrabal mladenečka,
 zahrabal ho pod olšinum
 a přikryl ho černum hlinum.

Něvi o tym jeho mila,
 bo by k olši něchodila,
 něchodila pod olšíčku
 v podvečeru na travičku.

13 Zpivaj, ptačku, zpivaj

Zpivaj, ptačku, zpivaj,
na dubénce v poli,
šak tě tež raz od zpivaňa
v hrdelku zaboli.

V hrdelku zaboli
lebo se přihodi,
že po tobě za tvu piseň
kameněm kdo hodi.

Kameněm kdo hodi,
hlavičku porani,
to buděš měť, ubožačku,
za tvoje zpivani!

14 Bejaminek

Do Kravařa ku muzice
přichodila tanečnice,
šumna byla tajak ruža –
a že se tu najdě muža.

Synci při ni postavali,
do tanca ju pozývali.
Podť, Tonyško, do kolečka
a buď moja galanečka!

Tonyška se usmichala,
tanečníky odbyvala,
enem s jedným švarnym
synkem
tancovala, s Bejaminkem.

Co ty roby na sudlici
věď u o tej tanečnici!
A nic jim po chuti něni
její divne vystrojeni.

Kostelnica vola syna:
 – Bejaminku, něpij vina!
 Poslechni mě, něch tu šmaju,
 už vas roby pomluvaju,

či něvidiš, synku mily,
 v jejich vlasoch leknin bily
 a pentličku kole něho
 z aksamitu zeleneho? –

– Mamulenko, – pravi synek
 kostelnici, Bejaminek,
 – mamulenko zlata moja,
 něch je kdo je, budě moja.

Tonyška mi srdco vzala,
 zoptam se ji, kaj ho dala,
 ale jak mi to něpovi,
 co se se mnúm staně, kdovi?!

– Něptaj se ji, synku mily,
 oh, ja znam ten leknin bily!
 Viš kaj kvitně? Uvěř matce!
 V hasrmanovej zahradce!

A ja teho hasrmana
 vidim se tu tluc od rana,
 Antonyška zeleneho,
 a ona je cera jeho.

Oh, ja znam i jeji mamu,
 moje oči mě něklamu,
 vidavam ju při měšičku,
 jak tam pradlo na travničku

na Mezivodkoch blejchuje
 a po synkoch pokukuje,
 kereho by tak z dědiny
 zatahnut do hlybočiny,

a jak slyší kuropěni,
 ztrati se a už ji něni! –
 – Žít mi, mamulko, pokoja,
 už sem pravěl, budě moja,

kromě ni už pro mě něni
 v celym světě potěšeni. –
 A šel za ňum potichučku,
 objal ju a vzal za ručku.

A zas do kolečka kolem
tancovali enem spolem...

Co ty roby na sudlici
všecko viju o kostelnici!
Vedu o ni take řeči,
že něchtěla měť věc děti,

enem teho jedineho!
A co už to kvuli něho
tej mržučky... že na divy!
Oh, Pan Buh je pamatlivy!

– Muzikanti, hrajtě, hrajtě,
lebo nam penize vraťte! –
Chasa piska, zpiva, broji
a plod oknem chlopek stoji.

Maly chlopek fajfku kuří,
z klobučka mu voda čuří,
voda, voda kole něho,
Antonyška zeleneho.

A jak vidi ceru, vola:

– Pod' už dodom, vystup z kola,
pod', Tonyško, dvanast bije,
bo tě doma matka zbije! –

– Přidu, tato, za hodinu,
nězamykaj hlybočinu,
di a vyříd' matce moji,
ať se o mě nic něboji

a něch mi pěkně vystěle
postělku, jak na vesele! –
Tak tatovi cera šuška
do jeho mokreho uška

a un se na ceru směje:
– Tuž vesele? Jeje jeje!! –
A leti s tym k hlybočině,
že to poví Antonině.

Antonina, jeho roba,
to je takova osoba:
o veselu ji řeknětě,
ona hned kolače peče.

A ceru by chtěla vydať!
 Šak za každym šla zahlidat',
 kdo po Mezivodkoch chodil,
 či by se za žaťa hodil.

Rano kostelnica bludi
 po dědině, pta se ludi:
 – Něprišel mi dodom synek,
 něbyl tu muj Bejaminek? –

– Něbyl, tětko kostelnico, –
 pravuju lude, a ledyco
 pokryjemku povědaju
 a o synku halataju.

Co ty roby na sudlici
 všecko viju o Opavici!
 A jak o ni povědaju,
 to se dycky požehnaju,

bo pry – kaj ta hlybočina,
 co je v ni ta zatočina,
 vidať dycky o pulnoci
 jedne smutne černe oči –
 tětky kostelnice synka,
 utopleho Bejaminka.

15 Jochymek

Od Kravařa cesta
ku Novemu Dvoru,
z kerej bylo vidať
až na Lysu horu

a z Lysej nazpadek
k Hlybokemu dolu
a tam už nic a nic
enem do vymolu.

Jeli po tej cestě
pan derechtur z města,
měli novu vestu,
dali za ňu dvě sta.

Pan derechtur z města
břuch měli jak z těsta,
ani zapnuť nešla
ta paradna vesta.

Při Hlybokym dole
chasnici dva stoju,
oba mladi, švarni,
a ti se něboju.

žadnych takych panuv
z knižaceho dvora,
oh, ti se něboju
pana derechtoru.

Šaka ten pan derechtur,
co v koleše sed'ú,
maju se jak v nebju,
dobře piju, jed'ú.

Ale pro chudobu
laskaveho slova
němaju – oh, maju
srdeco jak z olova.

Jak pro teho chlopka,
stareho Jochymka,
keremu zabily
jejich koně synka.

Jochymek žaloval –
prohrál. Dostal zpravu:
žalobu zaplatiť,
alebo dať kravu.

Jochymek dal kravu.
Těžke pomyšleni:
žima je na krku,
druhej kravy něni.

– Vidiš to, Jochymku,
takove pravo je:
kdo v pravu, prohrava,
kdo křivdi – vyhraje.
Pro chudobnych ludi
takova pravda je! –

Ale ti dva z Lysej,
jinše pravo znaju:
co bohatym vezmu,
chudobnym rozdaju.

Ale v zemskych deskoch
tak pisane něni,
a kdo něposlucha,
s tym na oběšeni!

Ondraš na to nědba,
Ondraš se vi rady:
– Pana derechta
vyslečem z parady!

Co praviš, Jurašu?
Jak zvěř nas chtěl schytat!
Davaj dobry pozur,
ja pujdu přivitať! –

– Pane derechtore,
pěkně vitam z města!
O propanajana,
taka šumna vesta!

A to vyšivani,
samo střibro, zlato,
poviztě mi pravdu,
co stě dali za to? –

– Tahni, halapaču,
něstuj koňam v cestě, –
pravju pan derechtur.
– Co ti je po vestě!

To je moja vesta,
dal jsem za ňu dvě sta,
šil ju štyry tydně
Ferdinand Šebesta! –

– Pane derechtore,
ja by chtěl tu vestu,
a vy mi ju datě,
i koně na cestu!

Šak stě vy o všecko
přivedli Jochymka,
už stě zapoměli?
O kravu i synka!

A jak to nědatě
všecko po dobroti,
vezmem si to sami!
A z oči do oči

řeknu čistu pravdu:
tam u teho dola
vytahnu vas z kary,
hodim do vymola! –

Ale pan derechtur,
hluche uši obě,
oni nic nědaju,
přaju enem sobě.

Koničkoma trhli,
chtěli ujeť z cesty,
ale Ondraš – lap jich,
a už su bez vesty.

– Velkomožny pane,
tak to je po pravu:
Jochymek se kupi
za tu vestu kravu,

by něbylo bidy
pro děcka o mleko,
bo žima je dluha
a vesna daleko.

Jochymčena vaří
enem černu luru,
halečky ze žaren,
polevku ze žuru.

Tam něni dosyta
ani tych kobzoli,
a eli – s mundurem,
ku nim trochu soli.

A u vas – co u vas?
Z čeho ten břuch matě?
Kobzole s mundurem
isto nějidatě.

Tuž ožaltě vestu!
Přecej, na mu duchu,
dyť vas věc zahřeje
to sadlo na břuchu

niž vesta za dvě sta.
A ty vaše koně
se nam tež přídaju.
Jurašu, pod' pro ně! –

– Co, pane derechtur,
plati, či neplati?
Co včeraj chudobni,
něskaj su bohati. –

– Pohledni, Jurašu,
vesta, stříbro, zlato,
že to přivitani
už nam stalo za to!

Pohni a něstuj,
koničky odpřihaj,
pana derechta
do kary zapřihaj!

Sam ju včil potahně
ku Novemu Dvoru,
by pamatal na nas
i na Lysu horu,

kaj nas včil poněsu
jeho vrane koně.
Jak by jich chtěl zpatkem,
něch se přidě pro ně! –

16 Hej cup, Marjana

Hej cup, Marjana,
něspi do rana,
ani něviš, co se děje,
že už sušed v polu šeje
a z dědiny do dědiny
jdu noviny od Štitiny,
že švarne Ditě
v městě Betlemě
narodilo se.

Hej cup, Marjana,
hned je vyspana,
poletuje kole pudle,
Ježíškovi chysta nudle,
pro Panenku medu šklenku,
Josefovci kožuch novy,
bo un to Ditě,
jak žima budě,
v noci přikryje.

Divča Kurkovo,
šlo přes Smolkovo,
dohonili ju pastyře,
dva byli až ze Sibiře,
ti dva mali až z Paříže
a ti švarni z Kroměříže,
tež jeli k temu
Ditku švarnemu,
krali novemu.

Hej cup, Marjana,
jucha od rana,
to Diťatko ju poznalo,
nana, nana, zavolalo
a ona ho na klin vzala,
koledu mu zazpivala
a svate Ditě,
eli věřitě,
spalo do rana.
Bim bam – bim bam,
zpiva i vam
hej, cup, Marjana!

17 Chodimy po koledě

Chodimy po koledě,
plo chodničku, po ledě,
pojeděm až do Betlema,
Hanka naša brusle něma,
jak tam dojedě?

Dybysmy tak trefili,
kaj by eště svitili
hospodař a hospodyně,
pozvali nas do kuchyně
a pohostili.

Antek naš rad žinčicu,
ale ja itrnicu,
Hanka naša, ta zi všecko,
Hanysek je eště děcko,
un rad krupicu.

Skoro rano přes kopec
poletimy kery věc,
Hanka poví Ježiškovi,
že smy synci kovalovi
ze Suchych Lazec.

Ježišek, naš kamarad,
pozna nas a budě rad,
šak až budě trochu větší,
tež přileti mezi děti
a buděm se hrať.

Zahrajem se v kuličky
a Ježišek nadýcky
budě našim kapitanem
tej pěsničce už je amen,
mile dětičky.

18 Vstavajtě, bratrove

Vstavajtě, bratrove,
klusem k Betlemu,
ja zatim ovečky
dodom zaženu.
Obujem se papuče,
ať nam to tak nětlouče,
pujděm k Ježíškovi,
zazpívamy mu.

Krava sušedova
dava moc mleka,
každy děň na blotě
z hrnca utěka.
Pujděmy tam hned zrana,
naleju nam do žbana,
budě pro Ježíška
dobra smetana.

U tětky Bejaty
tež nam co daju,
pomacnu do kapsy,
či tam co maju:

otviraju geltašu
Ježíškovi na kašu –
něch tam je, co tam je,
enem něch daju.

U stryka Peterka
dukat chcem cely,
by jim ve športkaše
nězplesnivěly.
Šak to da dosť prace jen
zrachoval to každy děň;
nic jim něubudě,
choť daju jeden.

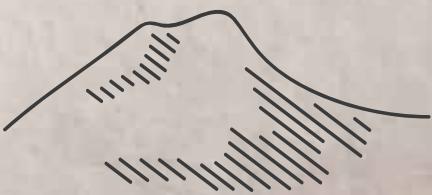
Šindelař, to je lhař,
liter slubil nam,
a jak nam ho měl datě,
vylyknul ho sam.
By nam nic němušel datě,
zavřel krčmu a šel spať,
Šindelař, to je lhař,
liter vypil sam.

19 Pisek, vapno, kameni

Pisek, vapno, kameni,
potřebujem k stavení!

Jak to všecko mamy
do teho se damy
pisek, vapno, kameni!

Jak to všecko mamy
do teho se damy
pisek, vapno, kameni!

20 Glajchova

JEDNOTLIVÍ ZEDNÍCI A POMOCNÍCI SE
STŘÍDAJÍ V PŘEDNESU:

Mili hospodařu!
Odstavujem vam robotu tak daleko hotovu,
že možem ve zdraju oslavit glajchovu.
Tu zelenu majku, co smy uřli v hajku,
na to smy vam postavili,
aby bysmy tu glajchovu dobře oslavili.
A abystě v tym budunku spokojeni byli
a vy i vaše děti sto let dožili.
A aby se vam tu zdrave děti rodily
a penize a majetky množily.
A aby dal Buh
a zaplatili stě v kase dluh,
bo dluh s hospkodařem z misky jida
a ene starosti přída.
Šak pravju lude naši,
že dluh i ve spaňu člověka straší.
A abystě se dožili
a eště i vyměnek postavili,
bo dobré pro každeho,
jak ten došek nad hlavum je jeho.
A abystě ze sušedoma ve svornosti žili
a se přatelili,
bo jak stara pravda pověda
i po smrti se zle leží vedle zleho sušeda.
A něch vam tu něvkroči noha,

kera nězna Pana Boha!
A tež něch tu něchodi žaden cigan ani
zlodij,
ene lude spravedlivi a sušedi snašenlivi.

Tež před chudobnym dveři nězamykajtě
a i žebraka přivítajtě
a jak natahně dlaně,
almužnu mu položtě na ně.

Hospodařu mili,
my mulaře a halangři to byli,
co smy vam chalupu až po glajchu
postavili.

Trulajova Helena,
ta spadla z laufryky a podřela se obě
kolena
a Vincek Stoklasa
sletěl z reštovařa a prosto do kalfasa.
A ja, hospodařu – ene se zoptajtě naši
Maryky,
kelko razy sem spadla z tej laufryky,
a co sem se tej malty namišala,
na obě ruky sem šikorky dostala.
To ona se tak chvali, ale mulaře dycky na
ňu piskali.
Šak mi spadlo kus cihly do oka,
co sem byla do tej roboty cela divoka.

*A Bortliček – jak na mě pohlida –
dycky mě posilal s kartečkum do žida,
oh, ja sem se nachodila na ňu
(a chtěl dycky s luftem pomíšanu).
A Halenčík – to je vybijoko,
takeho mulařa něni daleko široko,
ale Hanýsek – co stě něvěděli –
slavil dycky modre ponděli.
Ale něskaj robota hotova
a budě dобра glajchova.*

*Slyšiš to, ty lajdaku,
a dom si chodil bez geltaku,
šak co živo,
mušela ti roba chodiť naprotivo.*

*Šak ty si tež něbyla svata,
ene si se ze synkoma škeřila.
Dyt' oni mi pokuj nědali,
ene mě furt poškubovali.*

HOSPODÁŘ:

*Ja vam všeckym děkuju,
dobru hostinu slibuju,
hospodyň už nachystala všecko, co třeba,
kopu tvaružek, kvaretku masla i pecenek
chleba,
masuvku skořicové gořalenky
a každemu vám naleju do šklenky,*

*bo jak robota hotova,
muši se oslaviti' glajchova.
A vykulim vam bečku piva,
až se na mě žaden křivo nědiva
a jakby jedna něstekla,
vykulim dvě,
aby ta kravarska chasa nic špatneho
o mě něřekla.
Tuž napijtě se piva
a každy co zazpiva.*

MULAŘ NEBO HALANGER:

*Matě pravdu, hospodařu,
jak je glajchova dobře zaleta,
vydržu ty mury až do skonařa světa.
A dy se tak radí mamý,
tuž sobě, kamaradi, zazpívamy.*

21 My mulaří

My mulaří, my sme
murovali bysme.

My murovat něbudem,
bo na vojnu rukujem!

My murovat něbudem,
bo na vojnu rukujem!

22 Cuž se takto

Cuž se takto mojo divča provodi,
že pry se ji mulařiček něhodi,
nehodi, mulařiček nehodi

Postavil by štyri domy na raju,
šak v nich sami velci pani meškaju,
meškaju, velci pani meškaju.

A až ja se po Michale ožením,
vyvratim ja našu hrušku s kořením,
s kořením, našu hrušku s kořením.

A ty buděš divča mojo lutovať,
žes něchtěla mulařička milovať,
milovať, mulařička milovať.

SLOVNÍČEK NÁŘEČNÍCH VÝRAZŮ

baj / třeba	mulař / zedník
blejchovat' / bělit prádlo	mundur / kobzole s mundrurem –
brojíř / dělat hlomoz, vyvádět	brambory na loupačku
budunek / stavba	něskoři / později
geltak / výplata	něsteknut' / nestaćit
geltaša / peněženka	pokryjemku / tajně, bokem
halanger / přidavač, pomocník zedníka	prosto / přímo
halapač / nadávka (drzoun)	pudla / dřevěná truhla na mouku nebo obilí
halatař / naříkat, křičet	rešťovani / lešení
humenica / prostor ve stodole pro	sudlica / lavice pro netančící staré ženy (v hospodě)
ukládání snopů a slámy	šíkorky / oděrky na prstech (od práce s cihlou, maltou ap.)
choť / ačkoli, i když; choť baj – třebaže	šmajá / lehká holka
kalfas / káď na vápno nebo maltu	šmigrus / pomlázká
kasa / spořitelna (také pokladna)	šporkasa / spořitelna
kobzol / brambor	zešporovať / našetřít
kryka / klacek, hůl	zrachovať / spočítat
kvaretká / čtvrtka	žarňa / žernov
laufryka / můstek na lešení	žat' / zeť
luft / vzduch	žitiř / přát
(gořalka s luftem pomišana – s vodou)	žur / kvásková polévka (povařená s omastkem a vejcem)
lura / slabá, méně hodnotná káva	
masuvka / druh láhve (půldruhého litru)	
Mezivodky / pomístní jméno v Kravařích (ostrůvek obtékáný tamější řekou	
Opavici)	
mržučka / mrz, starost	

